

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2100323 Kalmthoutse Heide' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op het Natuurdecreet, meer bepaald op artikel 7, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 12 december 2008, artikel 8, artikel 13, §1, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 7 december 2007, artikel 36bis §9, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002, gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005, 19 mei 2006, 7 december 2007 en 12 december 2008, artikel 36ter, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006 en 27 april 2007, en artikel 51, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 tot vaststelling van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 15 juli 2011 tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' en tot vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2100323 Kalmthoutse Heide' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, waarmee de Regering het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied principieel heeft vastgelegd;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 15 juli 2011;

Gelet op het advies 2011-71 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, gegeven op 20 oktober 2011;

Gelet op het gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012, gegeven op 19 januari 2012/27 januari 2012, het gemeenschappelijk advies 21-2012/04-2012, gegeven op 22 maart 2012/30/ maart 2012 en het gemeenschappelijk advies 64-2012, gegeven op 28 september 2012, van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;

Gelet op de adviesaanvraag die op 15 juli 2011 bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

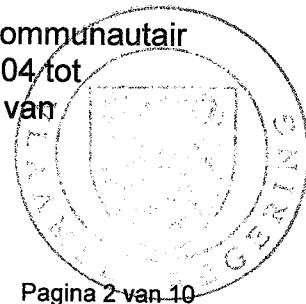
Overwegende dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen op 7 september 2011 beslist heeft geen advies uit te brengen over de voorontwerpen van besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszones, zoals door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bekrachtigd op 14 september 2011;

Gelet op het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, artikel 21, dat toestaat dat wordt voorbijgegaan aan de ontstentenis van een akkoord;

Gelet op het advies 53.851/1/V t.e.m. 53.886/1/V van de Raad van State, gegeven op 18 september 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973; Overwegende dat op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, hierna het Natuurdecreet te noemen, de Vlaamse Regering elk gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone en dat ze definitief heeft vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet, of dat krachtens artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36 bis, §6, van het Natuurdecreet, bij besluit als speciale beschermingszone moet aanwijzen; dat ze dat zo spoedig mogelijk moet doen, uiterlijk binnen zes jaar nadat de Europese Commissie het gebied van communautair belang heeft verklaard;

Overwegende dat het gebied 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszones is vastgesteld als gebied dat ter uitvoering van artikel 4.1 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, hierna de Habitatrichtlijn te noemen, door het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszone en daarom, ingevolge artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet;

Overwegende dat de Europese Commissie het voormelde gebied van communautair belang heeft verklaard bij beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van

gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio; dat het voormelde gebied moet worden aangewezen als speciale beschermingszone;

Overwegende dat de speciale beschermingszones met toepassing van de Habitatrichtlijn, moeten worden aangewezen voor de instandhouding van de habitats uit de bijlage I bij het Natuurdecreet en van de soorten uit de bijlage II bij het Natuurdecreet;

Overwegende dat artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, hierna het Procedurebesluit te noemen, de elementen opsomt die een aanwijzingsbesluit moet bevatten; dat overeenkomstig artikel 10 van het Procedurebesluit een voorstel voor toevoegingen of schrappingen van Europees te beschermen habitats en soorten in het aanwijzingsbesluit opgenomen moet worden als dat vereist is op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens; dat bij de rapportering over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats ter uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn en tijdens de opmaak van het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van 8 mei 2010 als vermeld in artikel 5 van het Procedurebesluit, en het rapport ter onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, nieuwe wetenschappelijke gegevens zijn verzameld over het voorkomen van Europees te beschermen soorten en habitats in dat gebied en het belang van dat gebied voor het duurzame voortbestaan van die soorten en habitats in Vlaanderen;

Overwegende dat op grond van artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet ter uitvoering van de Habitatrichtlijn en richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, hierna de Vogelrichtlijn te noemen, de administratieve overheid binnen de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen neemt die moeten beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats, vermeld in bijlage I van het Natuurdecreet, en de soorten, vermeld in de bijlagen II, III en IV van het Natuurdecreet, alsook van de niet in bijlage IV van het decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels;

Overwegende dat overeenkomstig artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen voor de nodige instandhoudingsmaatregelen en de ecologische vereisten, alsook een procedure voor de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen; dat die regels en die procedure zowel gelden voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Vogelrichtlijn, als voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Habitatrichtlijn; dat de Vlaamse Regering van die bevoegdheid heeft gebruikgemaakt bij het Procedurebesluit; dat als een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Vogelrichtlijn, en een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Habitatrichtlijn, elkaar geheel of gedeeltelijk overlappen, zoals in dit geval, krachtens artikel 8, §1, tweede lid, van het Procedurebesluit, de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor die gebieden ontworpen kunnen worden op basis van een geïntegreerd rapport;

Overwegende dat, krachtens artikel 10 van het Procedurebesluit, voor elk gebied dat moet worden aangewezen als speciale beschermingszone op grond van artikel

36bis, §9, van het Natuurdecreet, het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen moet worden geïntegreerd in het voorontwerp van aanwijzingsbesluit; dat het besluit dat het gebied 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' aanwijst als speciale beschermingszone de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied moet bevatten;

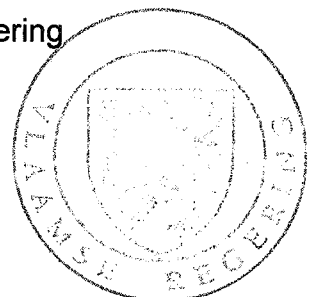
Overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport dat de componenten, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, bevat; dat in het daarin te formuleren voorstel van instandhoudingsdoelstellingen de prioriteiten worden geïntegreerd; dat waar in het Procedurebesluit prioriteiten zijn gedefinieerd als "een voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen binnen een Europees te beschermen gebied, gelet op de Europees te beschermen soorten en habitats waarvoor het gebied is aangeduid, gelet op de desbetreffende gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en gelet op de voor dat Europees te beschermen gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging met betrekking tot de in dat gebied te beschermen soorten en habitats", die 'voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen' te begrijpen is als de oplijsting van een aantal te nemen acties die inspelen op de naar voren geschoven instandhoudingsdoelstellingen; dat die acties niet per definitie zullen toelaten om *alle* instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, maar dat het prioritair aanpakken ervan een sterke voorkeur geniet;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 9 van het Procedurebesluit, de minister een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vaststelt op basis van 1° het bovenvermelde rapport, 2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag over een consultatie, met betrekking tot dat rapport, van de betrokken doelgroepen in het Europees te beschermen gebied in kwestie, 3° het overleg met de gewestelijke overleggroep, bedoel in artikel 3 van het Procedurebesluit, over de in de twee vorige punten vermelde documenten; dat het verslag over de consultatie van de lokale doelgroepen is opgemaakt op 10 november 2010 en dat het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep heeft plaatsgevonden op 24 juni 2010, 18 november 2010 en 22 februari 2011;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos, op grond van de besprekingen bij dat overleg, het ontwerpproject, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit heeft afgewerkt en het rapport heeft overhandigd aan de bevoegde minister op 31 maart 2011; dat het rapport alle componenten bevat die vereist zijn op grond van artikel 8 van het Procedurebesluit;

Overwegende dat de bevoegde minister, op basis van het haar op 31 maart 2011 overhandigde rapport, het bovenvermelde verslag over de consultatie en het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep, het voorontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het gebied heeft vastgesteld;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos rekening heeft gehouden met de ontvangen adviezen 2011-71, 06-2012/01-2012, 21-2012/04-2012 en 64-2012 van de strategische adviesraden, waaruit wijzigingen aan de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zoals door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 15 juli 2011, zijn gevolgd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 suggereert dat de Vlaamse Overheid zich ter dege voorbereidt op mogelijke vervolgstappen in lijn met het lopende overlegproces en daarover ook duidelijk communiceert met de overlegpartners;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners het overlegproces heeft geëvalueerd en bijgestuurd, in samenwerking met de overlegpartners het implementatietraject heeft uitgewerkt en dat de overlegpartners actief betrokken werden in de werkgroepen rond bestaande kwesties;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 voorstelt om de aanbevelingen van de WTC verder door te vertalen;

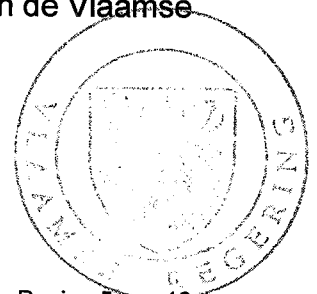
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners vijf kwestie-werkgroepen opstartte die een aantal steeds weerkerende kwesties dienden op te lossen, dat de Vlaamse Overleggroep besliste de referentiewaarden niet te wijzigen tijdens het huidige proces, gezien dit een voor Europe juridisch onaanvaardbaar uitstel voor de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen en prioritaire inspanningen zou teweegbrengen, dat in het voorjaar 2013 een WBC rond de referentiewaarden wordt opgestart, waarna deze in functie van de eventuele herziening van de doelstellingen ikv de monitoring en zesjaarlijkse rapportering en evaluatie door de EC, al dan niet bijgesteld kunnen worden; dat de gewijzigde instandhoudingsdoelstellingen door de WTC opnieuw bekeken werden en de conclusie van de WTC hierover voorwaardelijk gunstig was;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 vraagt dat er werk wordt gemaakt van een uitvoeringsplan in overleg met de doelgroepen, zodat het voor de betrokken actoren duidelijk is wie welke doelen waar en wanneer moet realiseren;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd en dat er voor de figuur van een Natura 2000 management plan per speciale beschermingszone gekozen wordt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het overleg over de algemene aandachtspunten bij voorkeur voor eind 2012 gebeurt, bijvoorbeeld binnen de werkgroepen die de kwesties behandelen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners de verwerking van de algemene aandachtspunten heeft geïntegreerd in de werking van de vijf opgestarte kwestie-werkgroepen en dat de betrokken sectoren na de resultaten van de kwestie-werkgroepen en de andere overlegfora, een samenvatting van de nog relevante aandachtspunten voor de implementatie hebben ingediend, dewelke aan de Vlaamse regering worden overgemaakt in de 'standpuntennota';

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat bij een gefaseerde evaluatie van de IHD (ten minste) volgende punten in onderlinge afweging mee in rekening gebracht worden: socio-economische toets, algemene impact van ruimtebeslag beperken, voldoende waarborgen van de lokale gunstige staat van instandhouding in het belang van het behoud van het areaal, belang van een robuust doelenskader als buffer voor de dynamiek van de open ruimte;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners zowel bij de totstandkoming van de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen als bij de optimalisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen binnen de werkgroep kalibratie, deze punten in overweging genomen hebben en overwegende dat niet voor elk Europees te beschermen habitat of soort dat voor een speciale beschermingszone is aangemeld of binnen een speciale beschermingszone voorkomt, er gestreefd moet worden naar een lokaal goede staat van instandhouding;

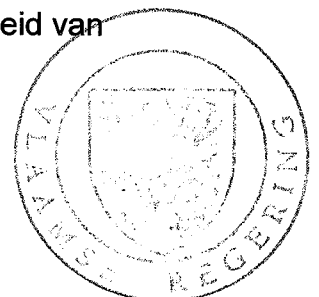
Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen een sluitende timing op te stellen met prioriteiten voor het vastleggen van de IHD voor alle SBZ-V;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin een timing met prioriteiten voor het vastleggen van de S-IHD voor alle SBZ-V werd opgenomen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat de problematiek rond de kalibratie van doelstellingen binnen de werkgroep kalibratie wordt behandeld, waarbij een duidelijke afweging met de lokale socio-economische context bij de kalibratie en de implementatie van de bosdoelstellingen wordt benadrukt;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de doelstellingen zijn geoptimaliseerd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het gebruik van vorken voor de doelstellingen verwijzen naar de lopende kalibratie- en de implementatiefase van het IHD-proces en Inzake recreatie wijzen op het belang van een passende beoordeling, die de verenigbaarheid van geplande activiteiten en de S-IHD moet nagaan;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de vorken voor de Europees te beschermen habitats werden omgezet in unieke getallen en overwegende dat inzake de verwijzing naar de Passende beoordeling in de kwestie-werkgroep Passende beoordeling in samenwerking met de overlegpartners het instrument Passende beoordeling verder werd uitgewerkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen aan ANB en INBO om na te gaan of: (1) de S-IHD het behoud van het areaal van Europees beschermde soorten en habitats voldoende verzekeren; en (2) de metapopulatie-criteria voldoende vervat zijn in de S-IHD;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van punt 1 van het bovenstaand advies bevestigt dat bij het plaatsen van doelen bij de specifieke instandhoudingsdoelstellingen maximaal rekening gehouden werd met het behoud van areaal in kritische randhokken, dat in navolging van punt 2 van het bovenstaand advies reeds bij de opmaak van de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen rekening is gehouden met de metapopulatiebenadering, dat bij het plaatsen en bij de optimalisatie van de doelstellingen binnen de kalibratiewerkgroep gestreefd werd naar de creatie van grote kernen voor bronpopulaties voor fauna en dat het streven naar grote kernen ook werd vertaald volgens het principe "zuinig ruimtegebruik";

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen om tegen eind 2012 een concreet plan van aanpak uit te werken om de LSVI-tabellen aan te vullen met kensoortvereisten;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de doelgroepen een plan van aanpak heeft opgemaakt tot wijziging van de LSVI, waarin ook de aanvulling met de kensoortvereisten wordt opgenomen, dat dit plan van aanpak is opgenomen in de implementatienota;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 het belang van grensoverschrijdend overleg benadrukken;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies benadrukt dat tijdens de implementatiefase overleg met alle betrokkenen zal gebeuren, dus ook grensoverschrijdend overleg indien dit opportuun is om een optimalisatie van inspanningen en resultaat te verkrijgen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 ervoor pleiten dat er snel antwoord gegeven wordt op de vraag op welke manier het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden.

Het principe “de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten” moet meer duidelijkheid krijgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd, waarin werd uitgewerkt op welke wijze het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden en waarin het principe “de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten” verder werd verduidelijkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 suggereren dat het duidelijk geografisch lokaliseerbaar probleem van de drinkwatervoorziening in principe gebiedsgericht oplosbaar moet zijn;

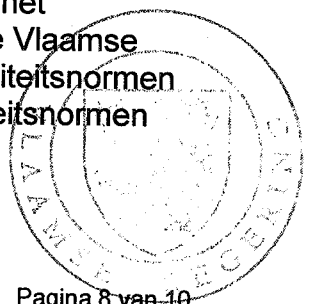
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners bij de optimalisatie van de instandhoudingsdoelen binnen de werkgroep kalibratie, het belang van de drinkwaterwinningen en de socio-economische context in overweging genomen heeft en dat tijdens de implementatiefase gebiedsgericht oplossingen gezocht zullen worden voor eventuele resterende problemen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 van oordeel zijn dat in gebieden met groene bestemmingen of in eigendom van een bovenlokale overheid er gekozen moet worden om in die gebieden maximale, bijhorende aantallen vogelsoorten als doelstelling op te nemen in het licht van zuinig ruimtegebruik, efficiëntie en “sterkste schouders, zwaarste lasten”.

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de kalibratiewerkgroep via het principe ‘sterkste schouders-zwaarste lasten’ de doelstellingen zo veel mogelijk binnen de terreinen van de terreinbeherende verenigingen en overheden heeft gealloceerd, dat deze terreinen in het algemeen terreinen met groene bestemmingen zijn, dat door de toepassing van het ‘principe zuinig ruimtegebruik’ ook de soortendoelstellingen hierdoor maximaal aan deze terreinen werden toegewezen, dat het Agentschap voor Natuur en Bos er op wijst dat een maximale toewijzing van doelstellingen louter op basis van eigendom en bestemming ingaat tegen het principe zuinig ruimtegebruik, tegen de juridische bepalingen uit onder meer de habitatrichtlijn en tegen de ecologische vereisten van de soorten en dat soorten alleen maar tot doel kunnen gesteld worden indien er geschikt leefgebied voorkomt of een geschikt leefgebied binnen mogelijk is, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de meta-populatiecriteria;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 vragen om de afgesproken werkwijze rond kwaliteitsnormen voor habitats te volgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de Vlaamse Overleggroep heeft afgesproken om de bedoelde habitatspecifieke kwaliteitsnormen te actualiseren en in samenwerking met de overlegpartners deze kwaliteitsnormen

geherformuleerd heeft, dat deze geherformuleerde kwaliteitsnormen in voorliggend besluit werd opgenomen;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 4.4 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

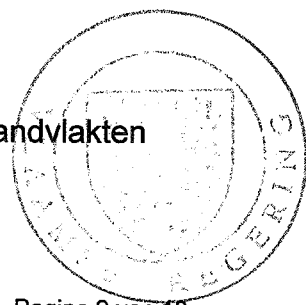
Art. 2. Het op de bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd, met de BE2100015 aangemerkte gebied, genaamd 'Kalmthoutse Heide', dat ligt in de gemeenten Kalmthout, Essen en Kapellen, wordt aangewezen als speciale beschermingszone ter uitvoering van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 van het Procedurebesluit.

Het gebied wordt gekenmerkt door heiden, vennen en bossen. In de Kalmthoutse Heide komen aanzienlijke oppervlaktes vochtige heide en droge heide op landduinen voor. In mozaïek met vochtige heide komen ook veenhabitats voor. In de heide en in de overgangszone van heide naar bos vindt men Nachtzwaluw, Boomleeuwerik en Gladde slang. Tevens komen verscheidene grote en kleine vennen voor (Stappersven, Putse Moer, Drielingvennen, enz.) die van groot belang zijn voor de soorten: Heikikker, Poelkikker en Rugstreeppad en Gevlekte witsnuitlibel. Ongeveer 1089 ha in het gebied bestaat uit bos. Het gaat vooral om naaldbos. In sommige naaldboutbestanden hebben zich spontaan al heel wat loofbomen gevestigd.

De oppervlakte van de speciale beschermingszone BE2100015 bedraagt 2064 ha. De speciale beschermingszone bestaat uit één deelgebied.

Art. 3. §1. Het gebied 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande habitats van bijlage I van het Natuurdecreet (21 oktober 1997), met vermelding van hun Natura2000-code, waarbij het teken "*" aangeeft dat het een prioritaire habitat betreft in de zin van de Habitatrichtlijn:

1°	2310	Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten
2°	2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen
3°	3110	Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (Littorelletalia uniflorae)
4°	3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflorae en/of de Isoeto-Nanojuncea
5°	3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren
6°	4010	Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix
7°	4030	Droge Europese heide
8°	7140	Overgangs- en trilveen
9°	7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion
10°	9190	Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten

§2. Het gebied 'BE2100015 – Kalmthoutse Heide' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande soorten van bijlage II van het Natuurdecreet:

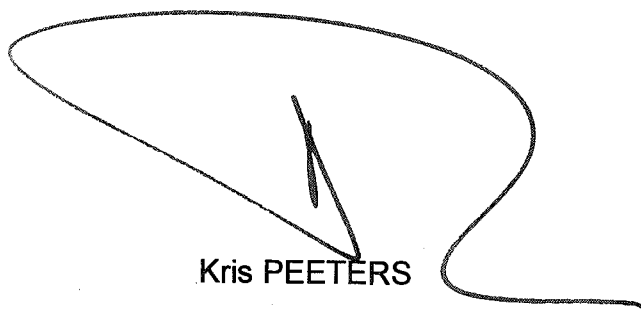
1° Gevlekte witsnuitlibel - *Leucorrhinia pectoralis*;

Art. 4. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, worden de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de gebieden 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' en 'BE210323 Kalmthoutse Heide', vermeld in bijlage 2, gevoegd bij dit besluit, vastgesteld.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, is belast met de uitvoering van dit besluit.

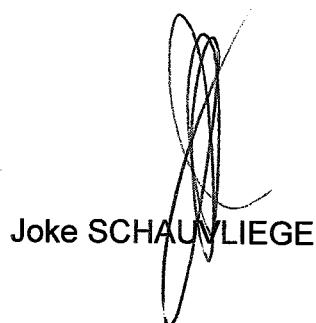
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

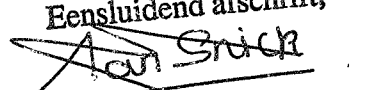

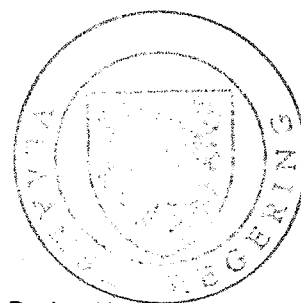
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

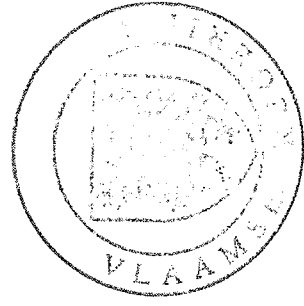
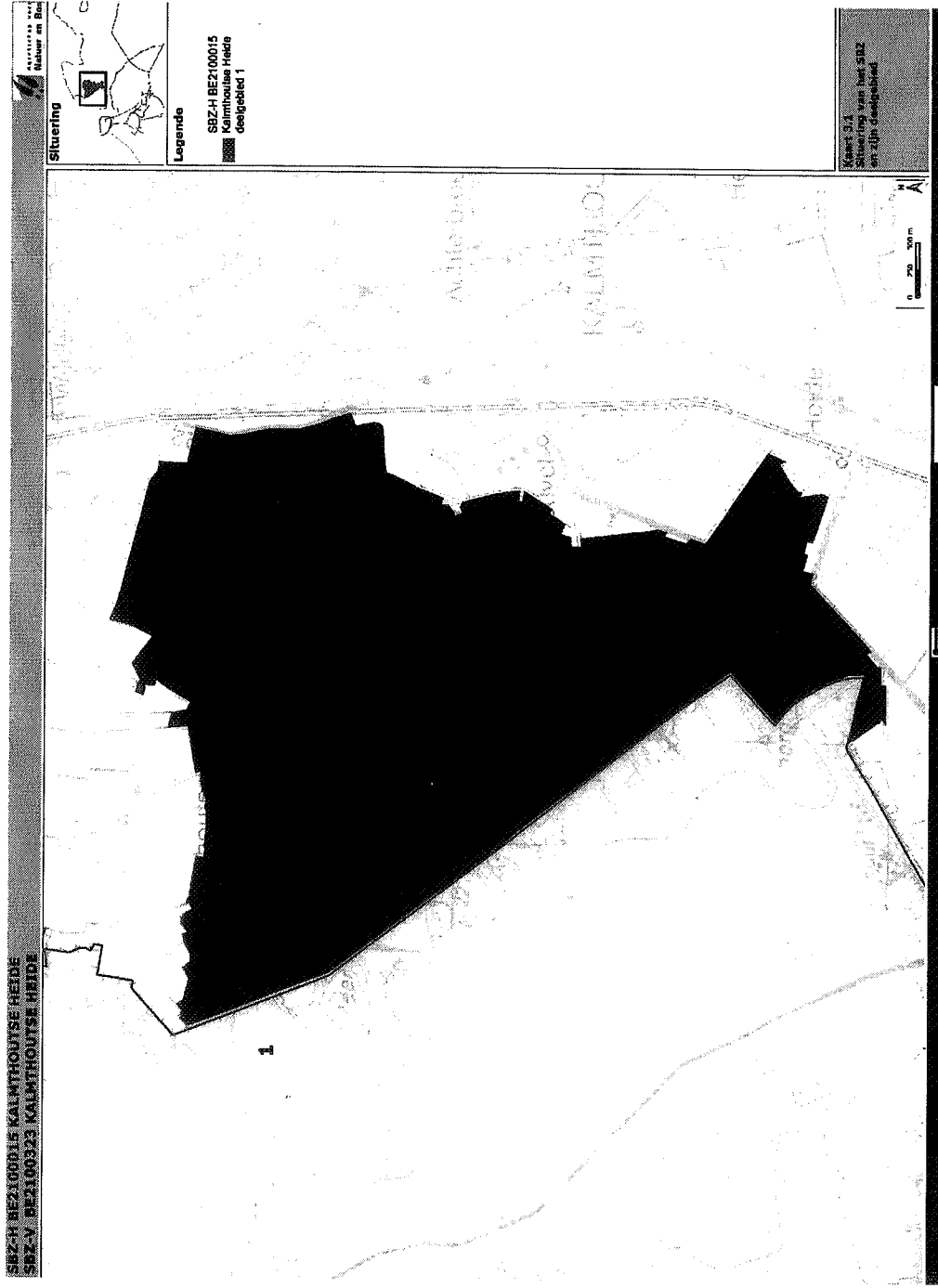

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

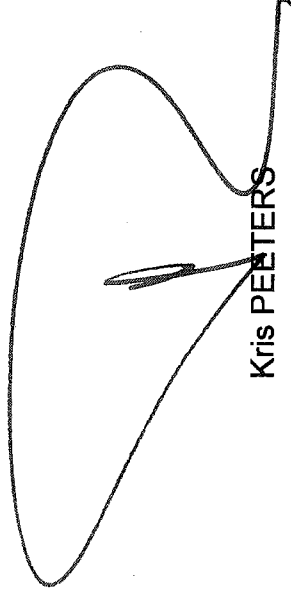
Bijlage 1. Situering van de speciale beschermingszone, met de code 'BE2100015', genaamd 'Kalmthoutse Heide'

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2100323 Kalmthoutse Heide' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

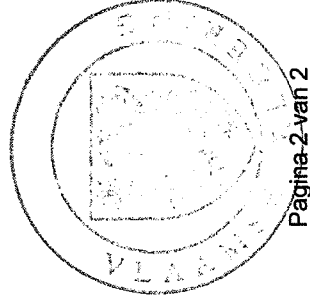
~~Bevoegdend afschrift,~~

Liesbeth Van Snick
medewerker

Joke SCHAUVLIEGE

Bijlage 2. De instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de speciale beschermingszone met code BE2100015, genaamd 'Kalmthoutse Heide', en met de code BE2100323, genaamd 'Kalmthoutse Heide

I. Instandhoudingsdoelstellingen

Legende	
Symbool	Omschrijving
↑	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit.
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit.

In onderstaande tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied worden doelstellingen voor enerzijds het gedeelte dat habitatrictlijingsgebied is en anderzijds het gedeelte dat 'zuiver vogelrichtlijingsgebied' (lees enkel vogelrichtlijingsgebied maar geen habitatrictlijingsgebied) is, niet onderscheiden, maar geïntegreerd. Aan de drie criteria die tegelijk vervuld dienen te zijn om deze doelen voor beide ruimtelijk afgebakende gebieden van elkaar te onderscheiden, werd immers niet voldaan. De drie criteria zijn:

- het zuiver vogelrichtlijingsgebied handelt over een relevante oppervlakte;
- het betreft in dit gebied relevante doelstellingen en;
- de doelstellingen die in het gedeelte dat zuiver vogelrichtlijingsgebied is, gerealiseerd dienen te worden, zijn (reeds in dit stadium) bekend.

I.1. Beschrijving en doel op landschapsecologisch niveau:

Het richtlijngebied heeft een totale oppervlakte van meer dan 2000 ha en is één aaneengesloten gebied. Vanuit vogelperspectief is meteen duidelijk dat de Kalmthoutse Heide bestaat uit een centraal gedeelte dat overwegend gekenmerkt wordt door open ecotopen en waar rond, in de periferie, bos aanwezig is. Zowel voor de open ecotopen als voor het bos stellen we ons de vraag hoe deze versterkt kunnen worden. Daartoe dienen we te vertrekken vanuit de noden van deze habitats. Wat is het meest nodig: (a) vergroten/versterken van deze habitats, (b) kwaliteitsverbetering of (c) ecologische verbindingen met natuurgebieden in de omgeving?

De open ecotopen kwalificeren overwegend als Europese habitattypes waarvoor het gebied in Vlaanderen zeer belangrijk (habitattype 4030 droge heide, habitattype 2310 psammofiele heide en habitattype 2330 open grasland op landduinen) of zelfs essentieel is (habitattype 4010 vochtige heide, habitattype 7150 slenkvegetaties, en habitattype 3160 dystrofe vennen). Het spreekt voor zich dat het behoud en de versterking van al deze habitats zeer belangrijke doelstellingen zullen zijn voor dit gebied. Dus vergroten, kwaliteitsverbetering of verbinding of een combinatie van voorgaande?

Grootte. Momenteel is er binnen de Kalmthoutse Heide ongeveer 820 ha van deze heide- en venhabitats aanwezig. Dit is op Vlaams niveau een grote oppervlakte en in principe voldoende groot voor de meeste kenmerkende heidesoorten die we in Vlaanderen kennen. Zo komen er in de heide en in de overgangzone van heide naar bos zeldzame diersoorten voor zoals Nachtzwaluw, Boomleeuwerik, Heikikker, Poelkikker, Rugstreeppad, Gladde slang, Gevlekte witsnuitlibel en andere habitattypische soorten zoals Heivlinder, Groentje en Levendbarende hagedis.

Kwaliteit. De kwaliteit van de meeste heide- en venhabitats laat echter te wensen over en is het belangrijkste werkpunt. De voor het oog meest opvallende minpunten zijn de vergassing van de heide door Pijpenstrootje, het verdwijnen van plekken open stuwend zand en het ontbreken van typische plantensoorten in de oeverzone van de vennen. Oorzaken van deze knelpunten zijn:

- afname van dynamische processen;
- verdroging;
- verzuring;
- eutrofiëring.

Externe invloeden zoals grondwaterbemaling en deposities vanuit de lucht spelen hierin een belangrijke rol. Kwaliteitsverbetering van de heide- en venhabitats behoeft een 'aankpak aan de bron' en dus de aankpak van de oorzaken die aan de basis liggen van de visueel zichtbare problemen.

Een goede inrichting en beheer van het heidelandschap kan echter eveneens en aanvullend inspelen op de vastgestelde beperkte dynamiek, de verdroging, de verzuring en de eutrofiëring en de gevolgen daarvan.

Alvast essentieel daarin is het realiseren van een open heidegebied centraal in het gebied, niet onderbroken door naalddhout. Naalddhoutbestanden komen nu nog her en der voor in het centrale heidegebied, vaak juist op de landduinen. Hierdoor dragen ze bij tot: (a) een beperkte dynamiek door het breken van de wind, (b) een verhoogde verdamping van neerslagwater (verdroging) en (c) de verzuring van de bodem.

Het open maken van de landduinen in de Kalmthoutse Heide is dus een sleutelfactor die meteen ook resulteert in een gevoelige toename van landduinhabitats. Kap van naalddhout en toename van landduinhabitats dient te gebeuren op de landduinengordel van De Nol, de landduinen ten westen van de Hazenduinen en de landduinen van de Zwarte Heuvel.

De inrichting van een aaneengesloten, open heidegebied zal dus in principe ook gunstig inspelen op de zuurtegraad van de vennen. Eutrofiëring blijft echter een probleem voor de kwaliteit van habitats, zowel voor de vennen als voor de droge en vochtige heide. Voor het verkrijgen van een goede tot uitstekende staat van instandhouding wordt tot doel gesteld ook dit aan te pakken. Het wegnemen van nutriënten uit het heidesysteem is hier dan ook automatisch de betrachting. Op deze manier wordt het meteen mogelijk om sterk vergraste, niet habitatwaardige ecotopen ook in de richting van Europese habitat (4010 vochtige heide) te laten evolueren.

Een belangrijke afgeleide van hogerstaande is dat de essentiële kwaliteitsverbetering van de verschillende heidehabitats impliciet gepaard gaat met het vergroten/versterken van deze habitats. Tevens is duidelijk dat (dier)soorten niet zozeer de drijvende factor zijn voor doelenformulering in de heidehabitats van de Kalmthoutse Heide maar wel het verkrijgen van kwaliteitsvolle Europese habitattypes. Soorten profiteren uiteraard wel van de beoogde kwaliteitsverbetering maar zijn dus niet zozeer sturend op de kwalitatieve en kwantitatieve doelen voor de verschillende heidehabitats. M.a.w. vogel- en habitatrichtlijnsoorten zoals Nachtzwaluw, Boomleeuwerik, Heikikker, Poelkikker, Rugstreeppad, Gladde slang en Gevlekte witsnuitlibel liften mee op de doelen voor de verschillende heidehabitats.

Vanuit landschapsecologisch perspectief dient meteen rekening gehouden te worden met het aansluitend natuurgebied aan Nederlandse zijde 'De Zoom' met soortgelijke natuurwaarden. Met hoger genoemde doelen op hoofdlijnen voor de heidehabitats gebeurt dit ook want in Vlaanderen wordt sterk ingezet op habitats waarvoor de kansen in Nederland veel kleiner zijn zoals habitattype 2330 open grasland op landduinen, habitattype 2310 psammofiele heide, habitattype 4010 vochtige heide en habitattype 7150 slenkvegetaties.

Tot slot dient ook verbinding een drijvende kracht te zijn bij de doelenformulering. Juist in relatie met het naburige natuurgebied De Zoom in Nederland kan het realiseren van ecologische verbindingen leiden tot wederzijdse versterking. Het 'aantakken' van open heidehabitats langs beide zijde is dus een landschapsecologisch gerechtvaardigd streefdoel waarmee o.a. een verbinding tussen

waardevolle vennen kan worden gerealiseerd (aan Nederlandse zijde bv. Grootte en Kleine Meer).

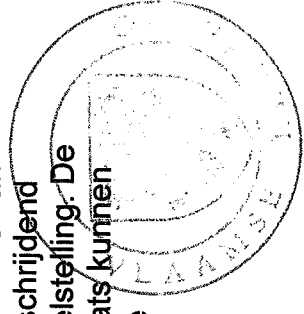
Gesloten ecotopen, bos dus, vooral voorkomend in de periferie van het richtlijngebied, bestaan nu overwegend uit naaldbos. Het betreft een enorme oppervlakte (ca. 1000 ha). Aangezien de bodem zandig, voedselarm en overwegend profielloos (geen podzolbodem) is, betreft het bostype dat zich hier kan ontwikkelen habitattype 9190 oud zuurminnend eikenbos. Momenteel komt er van dit bostype slechts een 30 tal ha voor in het gebied waardoor de Kalmthoutse Heide op Vlaams niveau 'maar' kwalificeert als 'belangrijk' voor dit habitat. Gezien de huidige oppervlakte naaldbos zijn de kansen echter enorm. In de Kalmthoutse Heide kan meer van dit bostype voorkomen dan in elk van de andere richtlijngebieden in Vlaanderen nu reeds aanwezig is. Gezien dat vanuit de G-IHD sterk wordt ingezet op het verhogen van habitatwaardig bos in Vlaanderen, en gezien dit in dit gebied niet door effectieve uitbreiding dient te gebeuren maar door (makkelijker realiseerbare) omvorming vanuit reeds bestaand bos, is het een logische doelstelling hier zwaar op in te zetten. Net zoals bij de open heidehabitats is dus ook voor de bossen kwaliteitsverbetering bij uitstek het middel om de Europese natuurwaarden van het gebied te verhogen. Net zoals bij heide zullen vele soorten meeliften op deze doelstelling voor het habitattype nl. diverse soorten vleermuizen, Zwarte specht en Wespandief. En net zoals bij de heidehabitats zal een versterking van de populaties voor de soorten niet zozeer een doel op zich zijn, maar een gevolg van de doelstellingen voor het habitattype. De bossen in de periferie hebben bovendien een meervoudige functie: (a) ze bieden de kans om meer Europees boshabitat te krijgen en leefgebied voor bossoorten en (b) ze hebben een scherm- en bufferfunctie ten opzichte van de omgeving van de Kalmthoutse Heide.

Resterende vraagstelling bij de doelenformulering is hoe omgegaan dient te worden met (voormalige) landbouwgronden als de Steertse Heide en De Markgraaf. De ambitie om ook hier Europese habitats te realiseren mag bestaan maar de realiteit nu is dat de gronden sterk zijn aangerijkt door het landbouwgebruik zodat dit doel veraf is. Wel zijn het ontwikkelingsgebieden waarvan het beheer afgestemd dient te worden op het verkrijgen van kansen voor kwaliteitsverbetering in en verbinding met de rest van het richtlijngebied.

Afstemming met de instandhoudingsdoelstellingen voor de Brabantse Wal

Voor de Brabantse Wal, het Natura 2000-gebied waartoe het Nederlanse deel van het Grenspark behoort, zijn reeds instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Uiteraard is het aangewezen om de IHD voor de Kalmthoutse Heide af te stemmen met de IHD voor de Brabantse Wal in het algemeen en die voor De Zoom in het bijzonder.

Een essentiële doelstelling voor het Grenspark als geheel is het herstel van de dynamiek (vrije windwerking) via de realisatie van een groot aaneengesloten open heidelandschap centraal in het gebied. Het recent afgelopen LIFE-project 'Grensoverschrijdend heideherstel op landduinen', waarbij aan weerszijden van de grens ca 18 ha naaldbos werd gekapt, kadert in deze doelstelling. De Zoom is meer bebost dan de Kalmthoutse Heide en er is relatief meer bos in privé-eigendom. Heide- en landduinhabitats kunnen hier minder sterk uitgebreid worden dan in de Kalmthoutse Heide. Daarom zijn in de Kalmthoutse Heide vrij ambitieuze

oppervlaktetoenames voor deze habitattypes nodig. Omgekeerd is het bosrijke gebied van De Zoom erg belangrijk voor het behoud van de goede staat van instandhouding van typische bossoorten zoals de Zwarte specht en de Wespendif. De instandhoudingsdoelstellingen voor beide gebieden zijn dus complementair.

Nederland zet sterk in op het herstel van de verdroging en de verbetering van de waterkwaliteit in de Brabantse Wal dat daarom aangeduid werd als "sense of urgency"-gebied. Voor de vennen van Ossendrecht (o.m. de Grootte Meer) werden volgende IHD geformuleerd:

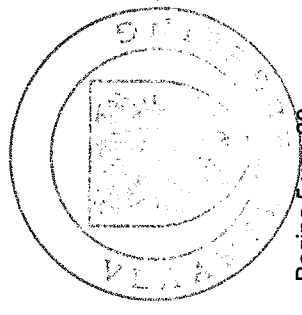
- toename oppervlakte en verbetering kwaliteit van habitattype 3110
- behoud oppervlakte en kwaliteit van habitattype 3130
- uitbreiding omvang populatie Drijvende waterweegbree
- behoud omvang en kwaliteit leefgebied van Kamsalamander
- behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied van Dodaars en Geoorde fuut

Het aspect water is een belangrijke bindende factor tussen de verschillende delen van het Grenspark. Ingrepen in het ene deel van het gebied kunnen gevolgen hebben in andere delen terwijl voor het realiseren van specifieke doelen ook maatregelen nodig kunnen zijn in andere delen. Dit heeft zowel betrekking op grond- als oppervlaktewater maar ook op de kwaliteit als kwantiteit.

De aan water gerelateerde ruimtelijke afhankelijkheid is in het bijzonder van belang voor de Grootte Meer in Ossendrecht. Verbeteren van de watervoerendheid van dit ven is nodig voor het realiseren van delen van de IHD.

Het huidige hydrologisch systeem van de Grootte Meer wordt gekenmerkt door extra wegzijging uit het ven door de grondwateronttrekkingen en verminderde afstroming uit het vanggebied door;

- extra verdamping;
- grondwaterstandverlaging door onttrekkingen;
- afvoer uit het vanggebied dat niet gericht is op Grootte Meer.

Een belangrijk deel van het natuurlijk vanggebied van dit ven wordt gevormd door het in België gelegen gebied de Steertse Heide. Voor een deel is dit gebied nog in gebruik als landbouwgrond.

De Steertse Heide is in de IHD voor de Kalmthoutse Heide aangeduid als ontwikkelingsgebied waar indien mogelijk op lange termijn het oorspronkelijke vochtige heidelandschap dient hersteld te worden. Randvoorwaarden hiervoor zijn het verdwijnen van de landbouwactiviteiten in de Steertse Heide en het herstel van de natuurlijke hydrologie. Dan zal de Steertse Heide – die behoort tot het voedingsgebied van de Grootte Meer – opnieuw een infiltratiegebied zijn en zal de wateraanvoer geschieden via een continue grondwaterstroming i.p.v. via een oppervlakkige drainage.

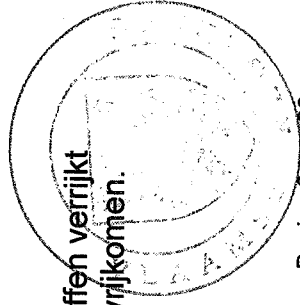
Voor de eerste generatie beheersplannen is het gewenst dat met de wederzijdse afhankelijkheid rekening wordt gehouden. Het gaat hierbij om de volgende aspecten:

1. vermindering van de grondwaterwinning aan beide zijden van de grens om de wegzijging uit het ven te verminderen en de grondwaterstand te verhogen;
2. vermindering van de verdamping door bos om te zetten in heide en landbouwgrond om te zetten in natuur;
3. toename van de natuurlijke aanvoer van water uit noordelijke richting door landbouwgrond om te zetten in natuur;

In eerste instantie zou onderzocht kunnen worden of tijdelijke extra toevoer van water mogelijk is vanuit de Steertse Heide (zowel het oostelijk als het noordelijk deel) via de aanwezige slotenstelsels. Met name zolang toch voor dit gebied extra afvoer nodig is omdat volledige inrichting tot natuurgebied, vanwege hoge fosfaatgehalten, nog niet mogelijk is. En voor zolang dit een vereiste is voor het behalen van de doelstellingen voor de Groote Meer.

Pas later kan dan overwogen worden om de afvoer te gaan beperken met voorkeur om deze aanvoer eerst te beperken in het oostelijk deel van de Steertse Heide en later pas in het noordelijk deel van de Steertse Heide.

Bij het nader uitwerken van de plannen is een waterkwaliteitstoets van veel belang. Een grote toevoer van met meststoffen verrijkt water kan een probleem vormen. In bijzonder zal dit spelen bij vernatting van landbouwgronden waarbij extra fosfaten vrijkomen.

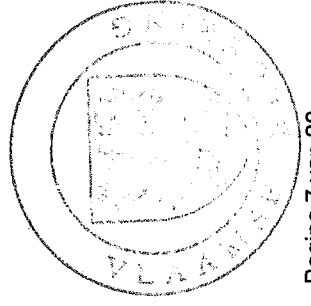
I.2 .Instandhoudingsdoelstellingen:

In onderstaande tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied worden doelstellingen voor enerzijds het gedeelte dat habitatrichtlijngebied is en anderzijds het gedeelte dat 'zuiver vogelrichtlijngebied' (lees enkel vogelrichtlijngebied maar geen habitatrichtlijngebied) is, niet onderscheiden, maar geïntegreerd. Aan de drie criteria die tegelijk vervuld dienen te zijn om deze doelen voor beide ruimtelijk afgebakende gebieden van elkaar te onderscheiden, werd immers niet voldaan. De drie criteria zijn:

- het zuiver vogelrichtlijngebied handelt over een relevante oppervlakte;
- het betreft in dit gebied relevante doelstellingen en;
- de doelstellingen die in het gedeelte dat zuiver vogelrichtlijngebied is, gerealiseerd dienen te worden, zijn (reeds in dit stadium) bekend.

Habitats

<i>Habitat</i>	<i>Oppervlakte doelstelling</i>		<i>Kwaliteitsdoelstelling</i>	
	<i>Doel</i>		<i>Doel</i>	
2310 – Psammofiele heide met Calluna- en Genistasoorten en 2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	↑ Actueel 291 ha + toename door omvorming van 130 ha naalddhout op landduinen (de landduinengordel van De Nol, ten westen van de Hazenduinen, de Zwarte Heuvel, ten zuiden en zuidoosten van de Putse Moer en op de Wolfsheuvel (in de omgeving van De Markgraaf))		↑ Aanwezigheid van de verschillende successiestadia op landduinen Open en zonbeschenen omgeving van de landduinen voor een maximale windwerking	
3110 – Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten	↑ Actueel 11 ha. Mogelijk toename van deze habitats ter hoogte van		↑ Natuurlijke hydrologie	

(Littorelletalia uniflorae) en 3160 –
Dystrofe natuurlijke poelen en meren

niet-habitatwaardige vennen
(Stappersven, Putse Moer,
Biezenkuilen, Langven, Van
Ganzenven, Bergeendenven, ...)
tot ventype 3110 of ventype 3160.
Echter geen kwantitatieve
doelstelling voor bijkomend
habitat

de pH dient zich binnen de
bandbreedte te bevinden die
nodig is voor een gunstige staat
van instandhouding.

Lichtglooiende voedselarme
venoevers

Voldoende windwerking voor
ventype 3110

3130 – Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande
wateren met vegetatie behorend tot de
Littorelletalia uniflorae en/of Isoëto-
Nanojuncetea

Actueel 0,5 ha + toename tot 6 ha
via kwaliteitsverbetering van niet-
habitatwaardige vennen

Natuurlijke hydrologie

een matig zure tot circumneutrale
pH (pH: 5-7,5)

Lichtglooiende voedselarme
venoevers

Voldoende windwerking

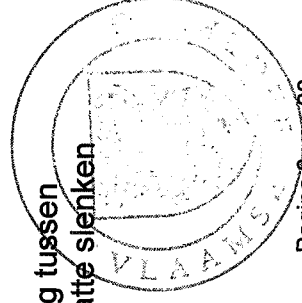
4010 – Noord-Atlantische vochtige heide
met Erica tetralix, 7140_oli – Oligotroof en
zuur overgangsveen en 7150 – Slenken in
veengronden met vegetatie behorend tot
het Rhynchosporion

Actueel 456 ha + toename met 80
ha door omvorming van
naaldhout en grasland met
Pijpenstrooij (ten oosten en
zuidoosten van het Stappersven,
ten zuidoosten van de vennen
van De Nol en op de Zwarte
Heuvel)

Terugdringen van de vergrassing
tot maximaal 30 %

Natuurlijke hydrologie met een
hoge grondwaterstand en op
sommige plaatsen een hoge
kweldruk

Voldoende afwisseling tussen
dopheidebuiten en natte slenken

samenhang met de toename van
de oppervlakte vochtige heide

(inclusief naakte bodem)

Lichtglooiende voedselarme
venoevers

Behoud van het reliëf en de
kwelgebieden

Intensief beheer van de vochtige
heide (in het beheerplan van de
Kalmthoutse Heide kan
gestipuleerd worden dat er
jaarlijks een bepaald percentage
van de vochtige heide dient
geplagd te worden zodat een
bepaalde doeloppervlakte van
7150 in stand gehouden kan
worden).

4030 – Droge Europese heide

↑ Actueel 61 ha + toename met 27
ha door omvorming van
naaldhout (in de Oude
Gemeentebossen en Paalberg en
in de omgeving van de
Keetheuvel)

Aanwezigheid van alle
ouderdomsstadia van Struikhei
(van pionier- tot
degeneratiestadium) in functie
van een hoge structuurrijkdom en
het voorkomen van een aantal
typische soorten (Veldleeuwerik,
Boompieper, Levendbarende
hagedis, Heivlinder, ...).

Terugdringen van de vergrassing
tot maximaal 30 %.

9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion roboretetiae of Ilici-Fagenion)	Geen doelstelling	<u>Motivering:</u> Omwille van de arme zandbodem is de Kalmthoutse Heide geen geschikt gebied voor dit bostype.	Geen doelstelling	<u>Motivering:</u> Omwille van de arme zandbodem is de Kalmthoutse Heide geen geschikt gebied voor dit bostype.
9190 – Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten	↑	Actueel 30 ha + toename tot 332 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 4 ha.	↑	Minimale aanwezigheid van invasieve exoten (Amerikaanse vogelkers, rododendron, ...) in de bossen Voldoende open plekken Voldoende (dik) dood hout

Ontwikkelingsgebieden

Omwille van het actueel landbouwgebruik in de Steertse Heide en De Markgraaf worden deze gebieden in het rapport aangeduid als ontwikkelingsgebieden waar pas op lange termijn natuurdoelen kunnen worden gerealiseerd. Deze gebieden worden niet in rekening gebracht bij de tot doel gestelde oppervlaktetoenames van habitats. Het is wel belangrijk het beheer in deze gebieden af te stemmen zodat er kansen komen voor kwaliteitsverbetering in en verbinding met de rest van het habitatrictlijngebied.

Gebied

Doelstelling

Steertse Heide

op middellange termijn:

Terugdringing en uiteindelijk stopzetting van bemesting door aankoop van de resterende landbouwpercelen

Behoud en versterking van regionaal belangrijke biotopen en soorten. Hiertoe zal in het noordelijk gedeelte het herstel van een kleinschalig landbouwgebied met hooilandjes, kleine houtwallen en akkertjes worden beoogd.

op lange termijn:

Herstel van de natuurlijke hydrologie in de ruime omgeving van de Steertse Heide

Herstel van het oorspronkelijke heidelandschap in de Steertse Heide

Voortgezette verschraving van de graslanden in functie van een mogelijke evolutie naar vochtig heischraal grasland (6230_hmo) op lange termijn

Soorten

Soort	Populatie doelstelling		Kwaliteitseisen aan de leefgebieden	
	Doel		Doel	
Gevlekte witsnuitlibel - Leucorrhinia pectoralis	↑ Uitbreiding van de populatie zodat 2-9 adulten per geschikte plas worden waargenomen.		↑ nadruk op overgangen tussen verlandingsveen en waterhabitats die niet verzuurd zijn en met een voldoende dekking met drijvende en ondergedoken waterplanten en een visvrij tot maximaal visarm	

waterlichaam.	Geen doelstelling	Geen doelstelling	waterlichaam.
<u>Motivering:</u>	<u>Motivering:</u>	<u>Motivering:</u>	
Omwille van het oligotroof karakter is de Kalmthoutse Heide geen geschikt leefgebied voor deze soort.	Omwille van het oligotroof karakter is de Kalmthoutse Heide geen geschikt leefgebied voor deze soort.	Omwille van het oligotroof karakter is de Kalmthoutse Heide geen geschikt leefgebied voor deze soort.	
Voldoende plekken open zand <i>Deze doelstelling spoort samen met de doelstellingen voor de landduinhabitats (2310 en 2330).</i>	↑	= of ↑	Minimaal behoud van de huidige populaties
Vennen zonder beschaduwing en niet te verzuurd ifv ontwikkeling eieren <i>Deze doelstelling spoort samen met de kwaliteitsdoelstelling voor de venhabitats (3110 en 3160).</i>	↑	= of ↑	Minimaal behoud van de huidige populaties
Natuurlijke hydrologie met een hoge grondwaterstand <i>Deze doelstelling spoort samen met de kwaliteitsdoelstellingen voor de vochtige heidehabitats (4010, 7140 en 7150) en de venhabitats (3110 en 3160).</i>			
Natuurlijke hydrologie <i>Deze doelstelling spoort samen</i>	↑	= of ↑	Minimaal behoud van de huidige

Kamsalamander – Triturus cristatus

Rugstreeppad – Bufo calamita

Heikikker – Rana arvalis

Poelkikker – Rana lessonae

populaties

met de kwaliteitsdoelstelling voor de vochtige heidehabitats (4010, 7140 en 7150) en de venhabitats (3110 en 3160).

Gladde slang – *Coronella austriaca*

= of ↑ Behoud of uitbreiding van de huidige populaties

↑ Opheffing van migratiebarrières door de aanleg van geschikte corridors (ook naar nabije populaties in Nederland)

Golvende bosranden in de overgang van bos naar heide

Voldoende plekken open zand
Deze doelstelling spoort samen met de doelstellingen voor de landduinhabitats (2310 en 2330).

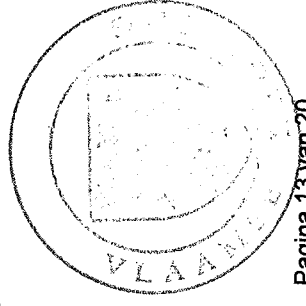
Laatvlieger – *Eptesicus serotinus*,
Gewone dwergvleermuis – *Pipistrellus pipistrellus*, Ruige dwergvleermuis – *Pipistrellus nathusii* en Rosse vleermuis – *Nyctalus noctula*

= Behoud van de huidige populaties

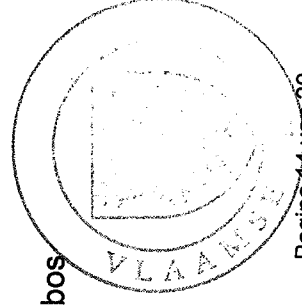
= Behoud van de huidige kwaliteit van het leefgebied

Voor de Rosse vleermuis: bossen met voldoende oude bomen, open plekken en geleidelijke bosranden

Deze doelstelling spoort samen met de doelstelling voor de habitats 9120 en 9190.

Soort	Populatie-doelstelling		Kwaliteits-eisen aan de leefgebieden	
	Doel		Doel	
Zwarte specht – <i>Dryocopus martius</i> en Wespendief – <i>Pernis apivorus</i>	=	Behoud van de huidige populaties (voor Wespendief is dat 2-4 bp).	↑	Bossen met voldoende variatie aan (loofboom)soorten, voldoende oude bomen, dreven en open plekken. <i>Deze doelstelling spoort samen met de doelstellingen voor de habitats 9120 en 9190.</i>
Blauwborst – <i>Luscinia svecica</i>	=	Behoud van de huidige populatie <i>Deze doelstelling spoort samen met de oppervlakte-doelstellingen voor de habitats 4010, 7140 en 7150.</i>	↑	Natuurlijke hydrologie
Boomleeuwerik - <i>Lullula arborea</i> en Nachtzwaluw - <i>Caprimulgus europaeus</i>	↑	Uitbreiding van de huidige populaties tot gemiddeld 50 broedparen van de Boomleeuwerik en gemiddeld 40 broedparen van de Nachtzwaluw via toename van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied. <i>Deze doelstelling spoort samen met de oppervlakte-doelstellingen voor de habitats 2310, 2330, 4010 en 4030.</i>	↑	Verbetering van de kwaliteit van de heide, landduin- en boshabitats. <i>Deze doelstelling spoort samen met de kwaliteitsdoelstellingen voor de habitats 2310, 2330, 4010, 4030, 9120 en 9190.</i>
				Voldoende plekken open zand Golvende bosranden in de overgang van bos naar heide Open plekken in het bos

Bruine kiekendief – Circus aeruginosus

Geen doelstelling

Geen doelstelling

Motivering:
De Kalmthoutse Heide is een suboptimaal gebied voor deze soort (vennen met onstabiel waterpeil, geen grote rietvelden of moerassen, ...).

Motivering:
Het toekomstig beheer van de vennen van de Nol (gebied voor toename vochtige heide) is niet verenigbaar met de eisen die deze soort aan zijn leefgebied stelt.

Duinpieper – Anthus campestris

Geen doelstelling

Motivering:

De soort is als broedvogel uitgestorven in Vlaanderen en een terugkeer is onzeker.

↑
Motivering:
Toename van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van de landduinhabitats.
Deze doelstelling spoort samen met de doelstellingen voor de habitats 2310 en 2330.

Korhoen – Tetrao tetrix

Geen doelstelling

Motivering:

De soort is uitgestorven in Vlaanderen en een terugkeer is

Motivering:

Met deze doelstellingen wordt een geschikt leefgebied voor de Duinpieper gecreëerd, dat kan fungeren als rust- en foerageergebied voor doortrekkers en mogelijk als broedgebied.

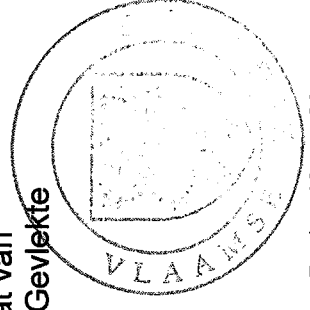
↑
Motivering:
Omvormen van de Steertse Heide tot vochtige heide en eventueel heischraal grasland, zeer lokaal inbrengen van voedselakkertjes

onwaarschijnlijk.		<u>Motivering:</u>
Pijlstaart – Anas acuta	= Behoud van de huidige winterpopulatie	Op die manier wordt het leefgebied van deze soort gesimuleerd. Hiervan zullen vele soorten profiteren waarvoor het Korhoen symbool staat (gorzen, kneu, tapuit maar eventueel ook grauwe klauwier, klapekster, ...).
Regenwulp – Numenius phaeopus	Geen doelstelling	= Behoud van de huidige kwaliteit
	<u>Motivering:</u> Sinds geruime tijd slapen er geen regenwulpen meer in de Kalmthoutse Heide.	= Behoud van de huidige kwaliteit
		<u>Motivering:</u> De Kalmthoutse Heide is nog steeds geschikt als slaappleaats voor de soort.

II. Prioriteiten

1. Herstel van de natuurlijke hydrologie van het gebied

Het herstellen van de natuurlijke hydrologie is een noodzakelijke randvoorwaarde voor het bereiken van een goede staat van instandhouding voor verscheidene tot doel gestelde habitats (veenhabitats, vochtige heide en veenhabitats) en soorten (Gevlechte witsnuitlibel, Heikikker, Poelkikker en Rugstreeppad).

De drainage van water uit het gebied via ontwateringsgrachten dient verminderd of – beter nog - ongedaan te worden gemaakt en grondwaterwinning dient afgestemd te worden op de instandhoudingsdoelstellingen voor de vermelde habitats en soorten.

2. Vermindering van de verzurende en eutrofiërende atmosferische deposities

Door de overheersende westenwinden wordt de Kalmthoutse Heide negatief beïnvloed door verzurende en eutrofiërende deposities afkomstig van het verkeer in de Antwerpse agglomeratie en bedrijven in het Antwerpse havengebied. Uit de resultaten van het depositiemeetnet verzuring (VMM) blijkt dat de deposities langzaam afnemen maar nog steeds ver boven de kritische last voor heide- en venvegetaties liggen. De verdere vermindering van de deposities is een kritische randvoorwaarde voor het bereiken van een goede staat van instandhouding voor de venhabitats en de hieraan gebonden fauna (o.m. Heikikker en Gevlekte witsnuitlibel).

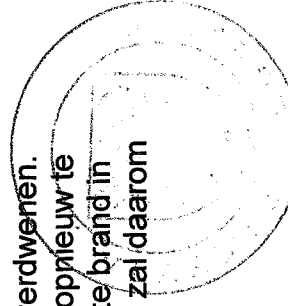
3. Kappen van naaldhoutbestanden centraal in het heidegebied ten behoeve van een aaneengesloten open heidekern

De tot doel gestelde oppervlaktetoenames van de oppervlakte heide- en landduinhabitats zullen gebeuren via het kappen van naaldhoutbestanden centraal in het heidegebied. Deze inspanningen worden aan Vlaamse zijde volledig geleverd door het Agentschap voor Natuur en Bos en Natuurpunt. Momenteel loopt een LIFE-project voor heideherstel, in samenwerking met Natuurmonumenten en het Grenspark. Als gevolg van achterstallig beheer was de reliëfrijke open heide in de omgeving van Paalberg volledig verbost. Door kappingen en aanvullend plaggen worden goede uitgangssituaties gecreëerd voor het herstel van zowel droge als natte heide.

4. Intensievere bestrijding van vergrassing en natuurlijke successie door herstelbeheer

Het regulier beheer van de Kalmthoutse Heide is erop gericht de aanwezige biotopen in stand te houden. Begrazing is al jarenlang de belangrijkste beheersmaatregel en bepaalt dan ook in grote mate het uitzicht van het gebied. De huidige begrazing is een extensieve begrazing door schapen en runderen binnen vaste rasters. Hiermee wordt boomopslag en vergrassing tegengegaan en blijft de heide jong en vitaal. Bovendien ontstaat er variatie in het gebied doordat een structuurrijke vegetatie wordt gecreëerd. Aanvullend worden er continu, verspreid over het gebied, inspanningen geleverd om verbossing en successie van heidevegetaties tijdelijk terug te draaien: plaggen van zowel natte als droge heide, open maken van landduinen, kappen van boomopslag, verwijderen van exoten e.d.

Door achterstallig beheer of door externe factoren zoals brand zijn de waardevolle biotopen op verschillende locaties verdwenen. Regulier beheer volstaat dan ook niet. Herstelbeheer is noodzakelijk om de groeiomstandigheden voor deze biotopen opnieuw te creëren. Grote delen van de Kalmthoutse Heide hebben sterk te lijden onder vergrassing, mede als gevolg van de grote brand in 1996. De extensieve begrazing volstaat niet om deze vergrassing terug te dringen. Vanaf het begrazingsseizoen 2011 zal daarom

van het gebied zijn weinig waarnemingen bekend. Momenteel is niet bekend hoeveel populaties er zijn en hoe groot de populaties zijn. Ook de eventuele impact van het verkeer op de Verbindingsweg of van begrazing op de soort is niet duidelijk.

Om te verzekeren dat een goede staat van instandhouding wordt bekomen, zal voor de Gladde slang een soortbeschermingsplan opgemaakt worden. Dit zal maximaal afgestemd worden op het bestaande beschermingsplan voor de Gladde slang in De Zoom, het aangrenzende Nederlandse habitatrictijgebied. Het voorgestelde soortbeschermingsplan omvat o.m. een doorgedreven monitoring en een onderzoek naar de eventuele impact van verkeer, begrazing, ... op de Gladde slang. Het soortbeschermingsplan is dus in eerste instantie bedoeld om de bestaande kennislacunes weg te werken.

9. Verderzetting van het aankoopbeleid in de Steertse Heide

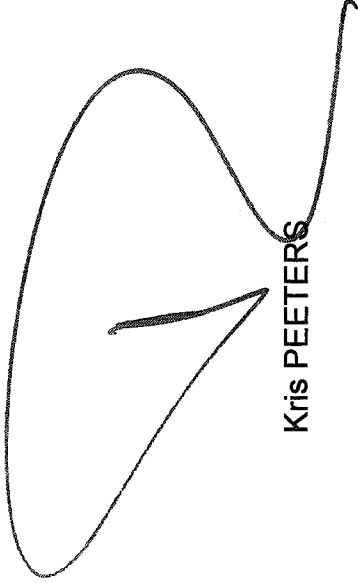
In de Steertse Heide zijn nog een aantal percelen in landbouwgebruik als grasland of maïsakker. Bemesting van deze percelen is een knelpunt voor de realisatie van heide- en venhabitats in de omgeving omdat deze habitats een voedselarm milieu vereisen. Het ven Grootte Meer in De Zoom bv. wordt rechtstreeks beïnvloed door voedselrijk water afkomstig van historisch landgebruik (nailende fosfaatlading) en de huidige bemeste percelen in de Steertse Heide.

De Steertse Heide maakt deel uit van het visiegebied van het Vlaams natuurreservaat en het Agentschap voor Natuur en Bos voert hier een actief aankoopbeleid. In het kader van een verdere versterking van het Vlaams Natuurreservaat wordt het aankoopbeleid met aangepaste flankerende maatregelen voor de eigenaars en gebruikers van de landbouwpercelen bestendigd.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone 'BE2100015 Kalmthoutse Heide' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2100323 Kalmthoutse Heide' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

Joke SCHAUVLIEGE

